

N:o 22.

Ank. till Riksd. Kansli den 23 Febr. 1874, kl. 1 e. m.

Utlåtande, angående beräkningen af Statsverkets inkomster.

(I. A.)

Jemlikt 53 § Regeringsformen och 39 § Riksdags-ordningen åligger det Stats-Utskottet att utreda och för Riksdagen uppgifva Stats- och Riksgäldsverkens förvaltning, tillstånd och behof. För fullgörande af detta åliggande, så vidt det afser statsverkets inkomster, får Utskottet till en början underställa Riksdagens pröfning frågan angående förslagspriset å kronans spanmål. Detta pris bestämdes vid 1856—1858 årens riksdag till två riksdaler för kubikfoten, hvarvid det bibehölls, intilldess vid 1868 års riksdag beslöts, att detsamma skulle till två riksdaler 10 öre förhöjas; och enär någon väsendtlig anledning till förändring i detta senare pris icke sedermera förekommit, får Utskottet hemställa,

Angående förslagspriset & kronans spanmål.

- 1) att förslagspriset å kronans spanmål för nästinstundande statsreglering må, i enlighet med hvad Kongl. Maj:t behogat föreslå, bibehållas vid senast bestämda belopp, eller två kronor 10 öre för kubikfoten.

Då Utskottet härefter går att framlägga sitt, med ledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition, angående statsverkets tillstånd och behof, jemte Kongl. Statskontorets till Kongl. Maj:t i ämnet afgifna berättelse uppgjorda förslag till beräkningen i riksstaten af statsverkets ordinarie inkomster för nästa statsreglering, får Utskottet för lättare öfversigt jemväl öfverlemna hosfogade tabell, deri Utskottets förslag finnes sammanställt med ej mindre de uti innevarande års riksstat beräknade inkom-

ster samt de belopp, som för åren 1868—1872 under de särskilda inkomstitlarne influtit jemte Statskontorets förslag till beräkning af 1875 års inkomster, än äfven de af Kongl. Maj:t i sådant hänseende föreslagna summor; och har Utskottet ansett sig, till undvikande af vidlyftighet, böra särskildt omförmäla endast de inkomstitlar, i afseende på hvilka afvikelse från Kongl. Maj:ts nådiga förslag ifrågakommit; hänvisande Utskottet i öfrigt till den utredning rörande beräkningen af hvarje särskild inkomstittel, som i den nådiga propositionen finnes meddelad.

Ordinarie eller ständiga inkomster.

Angående väckt
fråga om upp-
hörande af
bergverks-
tionde.

Bergverkstionden. Uti en inom Riksdagens Första Kammare väckt motion (N:o 5) har Herr *L. M. Nordenfelt* föreslagit, att den skatt, som kallas bergverkstionde, måtte alldeles upphävas, på sätt Kongl. Maj:ts proposition till 1872 års Riksdag innehölle, eller att åtminstone de bergverk, hvilka icke åtnjutit eller vore i besittning af något understöd från statsverket, måtte befrias från denna afgift, såsom skäl för hvilken framställning motionären anført, att denna skatt vore i hög grad orättvis och betungande samt hinderlig för de ädlare bergverkens tillväxt och derjemte af föga vigt för statsverket.

I det den Kongl. propositionen bilagda statsrådsprotokoll öfver finansärenden den 9 sistlidne Januari (Bil. N:o 6 b) pag. 14) yttras rörande detta ämne, bland annat, att det vore antagligt, att, i anledning af Riksdagens i underdånig skrifvelse den 24 Maj sistlidna år framställda anhållan, bland annat, om ett förslag till grundskatternas afskrifvande, Kongl. Maj:t snart och sannolikt redan nästa år komme att låta meddela Riksdagen en fullständig utredning af alla till berörda ämne hörande frågor, dervid då ock förhållandet med bergverkstionden kunde blifva betraktadt från synpunkten af dess jemförlighet med grundskatterna.

Då sålunda förevarande fråga är föremål för Kongl. Maj:ts nådiga uppmärksamhet, och följaktligen framställning om bergverkstiondens afskaffande utan tvifvel kommer att, i sammanhang med det rörande de s. k. grundskatternas afskrifning förväntade förslag, från Kongl. Maj:t med det snaraste afgifvas, anser Utskottet någon särskild framställning till Kongl. Maj:t angående detta ämne icke erfordras, och hemställer alltså,

- 2) att Herr Nordenfelts ifrågavarande motion icke måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Mantalspenningarne. I motion (N:o 76) inom Riksdagens Andra Kammare har Herr P. Gummesson föreslagit, att Riksdagen måtte besluta, det mantalspenningarne från och med nästkommande års början skulle upphöra, och till stöd därför hufvudsakligen åberopat dels orättvisan af en skatt, som till lika belopp utkräfdes af alla skattskyldige utan afseende å dessas förmögenhetsvilkor, dels ock den besparing, som för statsverket skulle uppstå genom minskning i lönerna för de embetsmän, hvilkas arbete komme att minskas, om de befriades från berörde skattetitels debitering, uppbörd och redovisning.

Angående väckt fråga om mantalspenningarnes upphörande.

Hänvisande till den redogörelse för mantalspenningarnes uppkomst, som af 1872 års Riksdags Stats-Utskott meddelats i dess utlåtande N:o 17 Bil. Litt. A., anser sig Utskottet nu endast böra i korthet erinra derom, att mantalspenningarne, enligt Kongl. förordningen den 24 April 1863, med vissa undantag, utgå med 40 öre för man och 20 öre för qvinna af hvar och en som uppnått 18 års ålder, samt att, sedan den personliga skyddsafgiften, i enlighet med Riksdagens beslut vid 1872 års riksmöte, blifvit nedsatt till hälften af hvad den förut varit, båda dessa efter samma grund utgående skatter utgöras med lika belopp.

Om den personliga skyddsafgiften komme att kvarstå, fastän mantalspenningarne upphörde, blefve den minskning i vederbörande uppbörds-mäns göromål, som genom en sådan förändring skulle åstadkommas, af ytterst ringa betydighet, och då numera båda dessa skatter ingå till Statskontoret, skulle ej heller i afseende å förvaltningen och redovisningen någon ytterligare enkelhet i nämnvärd mån befordras genom mantalspenningarnes upphörande.

Den allmänna välmåga, som flera på hvarandra följande gynn-samma år frambragt, och den lätthet till arbetsförtjenst, som en alltmer tilltagande företagsamhet alstrat, torde hafva gjort denna skatt för de mindre bemedlade klasserna jemförelsevis lätt att bära, hvadan en skatteen-sättning af ifrågavarande slag för närvarande icke synes af behovet påkallad. Utskottet hemställer på grund häraf,

- 3) att Herr P. Gummessons förevarande motion icke måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Extra uppbörd. Vid denna inkomsttitel, deri, jemlikt sist församlade Riksdags beslut, de förut till Riksgälds-kontoret inlevererade skatterätts-, ekeskogs- och observationsmedel numera från och med innevarande års början ingå, hade Statskontoret uti sin ofvan omförmälda berättelse anfört, att äfven två uti senast fastställda riksstat under titeln "Extra ordinarie inkomster" och rubrik "inbetalning å vattenaftappningslån" samt "inbetalning å lånet till landshöfdingeackordernas amortering" sär-

Angående beräkningen af inkomsttiteln Extra uppbörd.

skildt uppförda poster synts Statskontoret lämpligen böra såsom extra uppbörd upptagas, och då såsom inbetalning å vattenaftappningslån år 1875 beräknades inflyta 162,000 R:dr samt afbetalningen å landshöfdingeaackorderna numera årligen utgjorde 1,350 R:dr, skulle inkomsttiteln extra uppbörd kunna på följande sätt beräknas:

i nuvarande riksstat upptagna belopp	R:dr	62,832: 50.
skatterätts-, ekeskogs- och observationsmedel	„	8,000: —
inbetalning å vattenaftappningslån	„	162,000: —
d:o å lånet till landshöfdingeaackordernas amor-		
tering	„	1,350: —
	tillsammans R:dr	234,182: 50.

Lika med Statskontoret har Kongl. Maj:t ansett de mera tillfälliga inkomsterna skatterätts-, ekeskogs- och observationsmedel böra under titeln extra uppbörd upptagas äfvensom funnit den del af inbetalningen å vattenaftappningslån, som utgöres af ränta, böra till nämnda titel hänföras, men deremot har Kongl. Maj:t ansett, att den del af samma inbetalningar, som utgör kapitalamortering, icke bör bland statsverkets inkomster i riksstat beräknas, och att icke heller beviljade lån af omförmälda beskaffenhet böra bland riksstatens anslag uppföras; och har Kongl. Maj:t alltså under åberopande af den utredning, som i ofvanberörda statsrådsprotokoll (Bil. N:o 6 b) sid. 18—20) innefattas, och till hvilken Utskottet här får hänvisa, föreslagit Riksdagen, dels att de lån för understödjande af utdikningar och aftappningar af sankta trakter och sjöar till beredande af odlingsföretag, hvilka på nådig framställning under sjetta hufvudtiteln kunde varda af Riksdagen beviljade, måtte, utan att i riksstaten upptagas, få af i Statskontoret tillgängliga medel utbetalas mot ersättning af inflytande kapitalafbetalningar å redan meddelade dylika lån, samt dels att i följd häraf ifrågakvarande inkomsttitel måtte ur riksstaten uteslutas.

Riktigheten af den grundsats, på hvilken Kongl. Maj:ts nådiga förslag hvilat, eller att endast ränta och ej kapitalinbetalning bör såsom inkomst bokföras, torde icke kunna bestridas, och en missledande oegentlighet i statsverkets bokföring skulle dymedelst undanrödjas; men Utskottet föreställer sig, att genomförandet af samma förslag skulle medföra besvär och olägenheter, som ingalunda af fördelarne motsvarades. Genom Kongl. kungörelsen den 13 Juni 1845 är, i afseende på sättet för återbetalningen af lån utaf allmänna medel till korporationer eller menigheter för beredande af odlingsföretag medelst utdikningar och vattenaftappningar af sankta trakter och sjöar, stadgadt, att sedan den låneandel, för hvars återgåldande hvarje hemman skall ansvara, samt den

summa, som, i följd deraf, till skuldens jemte den utfästa räntans fulla liqviderande skall för hvarje hemman årligen erläggas, blifvit bestämd, det sammanlagda afbetalnings- och räntebeloppet från och med det år, då betalningsskyldigheten vidtager, bör, under särskild rubrik, med ut sättande af det sista året då betalningen skall utgå, såsom ett hemmanet under sålunda bestämdt antal år åliggande allmänt onus, i jordeboken antecknas och å debetsedeln för hvarje år upptagas samt af kronobetjeningen uppbäras, och genom Kongl. kungörelsen den 3 November 1848 är förordnad, att dessa stadganden skulle utsträckas till de lån af ifrågavarande beskaffenhet, hvilka blefve enskilda personer meddelade. Då i öfverensstämmelse härmed såväl vid debiteringen som i Riksgäldskontorets räkenskaper kapitalafbetalningsbeloppet för hvarje år blifvit med räntebeloppet för samma år till en summa sammanfördt, skulle således tillämpningen af Kongl. Maj:ts ifrågavarande förslag förutsätta, att alla de redan debiterade lånen måste ånyo uträknas för utredande, huru stor del af det årligen inflytande beloppet utgör för hvarje år ränta och huru stor del amortering. Enär vidare de såsom tillgång för statsverket balanserade fordringarne för lån till vattenaftappningar och odlingsföretag, hvilka, enligt Riksgäldskontorets hufvudbok för år 1872, vid samma års slut utgjorde 1,870,626 R:dr 58 öre, omfatta såväl kapital som ränta, måste, derest ej räkenskaperna skulle i denna del blifva missledande, från nämnda summa utbrytas och afskrifvas sammanlagda beloppet af de deri ingående särskilda ränteposterna.

Med hänseende till hvad sålunda förekommit och då de olägenheter, som, enligt hvad i statsrådsprotokollet är anmärkt, skulle kunna uppstå derigenom, att inbetalningarna icke jemnt motsvarade beloppet af beviljade nya lån, ej torde blifva af synnerlig betydighet, har Utskottet så mycket mera tvekat att tillstyrka den af Kongl. Maj:t i förevarande hänseende föreslagna förändring, som dymedelst skulle på visst sätt bildas en ny fond, från hvilken odlingslån för framtiden skulle utgå; hemställande alltså Utskottet,

- 4) att den uti nu gällande riksstat såsom extra ordinarie inkomst under rubrik »inbetalning å vattenaftappningslån uppförda post måtte, i öfverensstämmelse med Statskontorets förslag med 162,000 kronor under titeln "extra uppbörd" upptagas.

Beträffande lånet till landshöfdingeackordens amortering, är i förberörda statsrådsprotokoll (Bil. N:o 6 b) pag. 20 och 21) bland annat meddeladt, hurusom Rikets Ständer vid 1840—1841 års riksdag beviljat

Angående lånet till landshöfdingeackordens amortering.

från Riksgälds-kontoret ett lån till inlösen af landshöfdingeackorden, under vilkor bland annat att Statskontoret skulle erhålla föreskrift att, till ombesörjande af ackordens inlösen, för den blifvande ackordsfondens räkning emottaga de dertill beviljade medlen; att å berörda fonds vägnar till Riksgäldskontoret aflemna löpande förbindelser å 1,000 R:dr banko hvardera och att låta för ackordsfonden särskildt upptaga och bokföra alla de till ackordsamorteringen afsedda innehållningar för att dermed i första rummet liqvidera den bestämda räntan och sedan använda återstoden till kapitalafbetalning å det af Riksgälds-kontoret lemnade lån. Den i följd häraf i rikshufvudboken upptagna landshöfdingeackords-amorteringsfonden hade således blifvit en mellanhand emellan tvänne amorteringar, den ena af landshöfdingeackorden genom innehållningen å de till de särskilda landshöfdingelönerna anslagna inkomster och den andra af det från Riksgälds-kontoret erhållna lånet. Några egna, af dessa transaktioner oberoende tillgångar hade fonden alldeles icke och, om de till aflösning af ackorden afsedda inkomsterna till fonden icke inginge i tid för de årliga liqviderna till Riksgälds-kontoret, måste, i enlighet med bestämmelsen, att alltid räntan skulle i första rummet liqvideras och kapitalafbetalningen utgöras af återstoden, amorteringen till Riksgäldskontoret blifva fördröjd och fonden erhålla en motsvarande skuld; och en sådan skuld måste, då tillgång ej funnits till dess liqviderande, i följd af samma bestämmelse årligen växa med ränta på ränta, men hade sannolikt i följd af med inlösen af ackorden förenade omständigheter redan första året uppkommit, ty enligt räkenskaperna hade första utbetalningen från Riksgälds-kontoret egt rum den 21 Oktober 1841, men första afbetalningen ej förr än den 30 Juni 1843. Huru härmed än förhölle sig, hade emellertid landshöfdingeackords-amorteringsfonden en skuld, som vid 1871 års utgång utgjort 24,958 R:dr 50 öre eller, efter afdrag af tillgångarne 14,913 R:dr 20 öre, netto 10,045 R:dr 30 öre och årligen växte, men för hvilken icke funnes någon verklig gäldenär, och som derföre förr eller senare måste afskrifvas. Egentligen vore den också endast en bokföring af en för längesedan gjord ränteförlust, ökad med mångårig ränteberäkning. De af Statskontoret till Riksgälds-kontoret aflemnade förbindelserna skulle nu, enligt Riksdagens i underdånig skrifvelse den 6 Maj 1873 meddelade beslut, i början af detta år till Statskontoret öfverlennas, hvar efter Statskontoret skulle öfvertaga den Riksgälds-kontoret förut åliggande befattningen med lånets bevakande och redovisande. Till inlösen af dessa skuldsedlar skulle således i första hand den enda nu återstående inbetalningen å något landshöfdingeackord användas. Denna återstående inbetalning vore den, som från början utgatt af landshöfdinge-

lönen i Wermlands län, men enligt Kongl. brefvet den 27 nästlidne December numera skulle erläggas af landshöfdinge-löneregleringsfonden. Dess belopp vore det i riksstaten upptagna 1,350 R:dr och skulle fortfara att utgå, tilldess att under år 1885 äfven ackordet för nämnda län blifvit inlöst, men då återstode ännu amorteringsfondens ofvanberörda genom ränteberäkning uppkomna skuld som måste afskrivas.

Under åberopande af denna utredning har Kongl. Maj:t nu föreslagit, att Statskontorets återstående skuldsedlar för ofvannämnda län måtte, sedan de blifvit till Statskontoret återlemnade, annulleras och landhöfdingeackords-amorteringsfondens skuld, hvilken vid 1873 års slut utgjorde 24,141 R:dr 62 öre, i sin helhet afskrivas, i följd hvaraf landshöfdinge-löneregleringsfonden skulle befrias från skyldigheten att till ackordsamorteringen bidra och hela den i riksstaten nu upptagna inkomstiteln "Inbetalning å lånet till landshöfdingeackordernas amortering, komma att försvinna".

Emot hvad Kongl. Maj:t härutinnan föreslagit, för såvidt dermed afses omförmälda skuldsedlars annullering och afskrifning af landshöfdingeackords-amorteringsfondens skuld har Utskottet icke något att erinra, men deremot har Utskottet ansett sig icke kunna tillstyrka medgifvandet af den jemväl ifrågasatta befrielsen för landshöfdinge-löneregleringsfonden från skyldighet att under föreskrifven tid verkställa den årliga inbetalning, som ursprungligen ålegat landshöfdingebeställningen i Wermlands län. En sådan eftergift vore i sjelfva verket icke annat än ett anslag till landshöfdinge-löneregleringsfonden på motsvarande belopp och synes så mycket mindre af behof påkallad, som nämnda löneregleringsfond hittills visat sig vara tillräcklig för det dermed afsedda ändamål.

Utskottet hemställer alltså,

- 5) att de för lånet till landshöfdingeackordens amortering utställda förbindelser, som ännu återstå oinlösta, måtte få annulleras och landshöfdingeackords-amorteringsfondens skuld i dess helhet afskrivas, mot vilkor att ett årligt belopp af 1,350 kronor måtte från och med år 1875 till och med år 1885 från landshöfdinge-löneregleringsfonden utgå och under inkomstiteln extra uppbörd redovisas.

Uti en inom Första Kammaren väckt motion (N:o 4) har Herr C. J. Thyselius föreslagit, att egare af kronoskattehemman och lägenheter, berustade säterier och stadsjord af kronoskatte natur må förklaras berättigade att, utan erläggande af särskild lösen, för framtiden fritt dispo-

*Angående
dispositions-
rätten öfver
ekskog samt
maste- och
storverksträd
å skattejord.*

nera öfver den å deras jord växande ekskog af hvad beskaffenhet som helst äfvensom öfver maste- och storverksträd.

Enligt hvad i motionen är meddeladt, hade vid landskontoren i de län, der eken växer, med undantag allenast för Calmar, Vestmanlands och Vermlands, undersökning i der förvarade handlingar egt rum, angående förhållandet med ekskogslösen, och har motionären af dessa undersökningar, hvilka egt rum under året 1870, men i afseende hvarå ifrån mer än ett län blifvit afgifven den förklaring, att desamma till följd af bristfälliga anteckningar icke kunnat bringas till önskvärd fullständighet och säkerhet, meddelat följande sammandrag:

Län.	Antalet hemman, å hvilka funnits ekar odugliga för flottans behof.	Beloppet af den lösen, som för de flottans behof odugliga ekar blifvit uträknad.	Antalet hemman, för hvilka lösningsrätten till de för flottan odugliga ekar icke blifvit begagnad.	Beloppet af den lösen, som för de icke inlösta ekarne blifvit beräknad.	Antalet af hemman, för hvilka utan sammanhang med skatteköp ell. inlösen af för flottan odugliga ekar eganderätt till framdeles uppväx. ekar förvägrats.
Stockholms	—	3,974 17	—	415 43	—
Upsala	242	1,061 18	—	—	251
Södermanlands	628	4,808 37	209	544 82	16
Östergötlands	1,980	41,102 24	170	1,277 20	—
Jönköpings	1,636	25,807 63	84	657 6	98
Kronobergs	1,741	21,343 72	177	981 22	7
Gotlands	1,051	28,445 —	48	711 37	45
Blekinge	887	35,843 42	67	3,144 59	—
Christianstads	840	24,139 36	20	801 56	15
Malmöhus	390	18,600 —	—	—	16
Hallands	782	30,343 —	67	1,843 53	32
Göteborgs o. Bohus	934	12,404 55	69	1,374 65	—
Elfsborgs	—	19,943 8	—	2,185 19	—
Skaraborgs	729	7,622 31	191	459 60	14
Örebro	198	1,952 —	112	673 —	60
Summa	12,038	277,390 3	1,214	15,069 22	554

Enligt de i Kongl. Kammarrätten förvarade räkenskaper, så vidt de afsåge influten lösen för ek samt maste- och storverksträd under åren 1863 till och med 1872, hade staten under denna titel haft i inkomst:

år 1863	R:dr	895: 79.
1864	»	1,381: 37.
1865	»	967: 66.
1866	»	921: 65.
1867	»	734: 09.
1868	»	1,697: 74.
1869	»	576: 30.
1870	»	485: 86.
1871	»	918: 26, och
1872	»	869: 71.

Motionären har vidare fäst på uppmärksamheten derpå, att uti samtliga länen inom södra och mellersta Sverige, med undantag allenast af de tre förut uppgifna, uti ett af hvilka, nemligen Vermlands, eken dessutom vore ytterst sällsynt, återstående lösningssumman för befintliga ekar enligt de meddelade uppgifterna år 1870 icke skulle uppgå till högre belopp än 15,069 R:dr 22 öre; att från flera län den förklaring blifvit lemnad, att uppgifterna icke vore alldeles tillförlitliga, af orsak, att fullständiga handlingar till upplysning i ämnet icke vore att tillgå, hvilket måste antyda att af de stadgade inlösningsbeloppen åtskilligt kunde hafva influtit utan att hafva blifvit i förteckningarne upptaget; att under åren 1870—1872 guldits öfver 2,000 R:dr samt att under nästlidna år ytterligare något belopp kunde hafva blifvit levererad; att vidare utaf de räknade träden tvifvelsutän många under den långa tiden afverkats eller af ålder eller bristande vård gått förlorade; samt att hvad som återstode sannolikt på hvarje särskild egendom vore af det ringa värde, att jordegaren, om han än icke fästade afseende vid den bestämda lösesumman, dock i allmänhet icke ville underkasta sig de med en inlösnings förenade omgångar och besvär. Kronans förlust genom att efterskänka all rätt till de ännu icke inlösta träden vore derföre icke af beskaffenhet, att synnerligt afseende deråt borde egnas; men om, såsom det föregående gifve vid handen, det endast vore ett obetydligt antal af de för flottan icke användbara ekar, hvilket återstode att inlösa, så visade den ofvan angifna siffran, att inlösningsrätten särskildt af den framdeles uppvoxande ekskogen blifvit i högst ringa mån begagnad, endast för 554 mantal, fördeladt på en tidrymd af mer än 40 år. Orsaken dertill

kunde icke vara att söka i afgiftens belopp, hvilket icke vore högre än 24 skillingar banko eller 75 öre för hvarje helt mantal, utan deremot i sättet och ordningen för vinnande af denna rättighet, hvilka vore så besvärliga, att jordegare i allmänhet icke funnit mödan värdt att till förvärfvande deraf vidtaga någon åtgärd. Hvad han härför hade att iakttaga vore nemligen, först att till landtränteriet inleverera löseskillingen, det vill säga, om hemmansdelen till exempel skulle utgöra $\frac{1}{8}$ mantal, nio öre; vidare att taga landskontorets bevis derom genom protokollsutdrag, hvarför vanlig expeditionslösen, två R:dr, skulle erläggas, samt slutligen att uppsöka den kanske aflägsset nog bosatte häradskrifvaren i andanål att för denne uppvisa det erhållna protokollsutdraget, hvilket sistnämnde tjänsteman äfven hade att påteckna. Staten kunde alltså otvifvelaktigt utan all afsaknad fränsäga sig denna inkomstkälla, och den borde det desto hellre, som derigenom mera enkelhet i en del af administrationen skulle vinnas, ity att åtskillig af afgiftens uppbörd och redovisning förorsakad skriftvexling undvekes, porto och skrifmaterialier besparades, ett ej så litet besvärligt granskningsarbete gjordes öfverflödigt samt förändret af anteckningar i jordebokens tre exemplar om alla de små hemmansdelar, för hvilka lösen kunde blifva erlagd, icke vidare komme i fråga m. m. Ifrågavarande eftergift skulle emellertid innebära jemväl en annan uppoffring för staten, nemligen af all rätt att hugga och låta afhemta de träd, hvilka vid anställda besigtningar och värderingar redan blifvit utmärkta och antecknade såsom goda och för flottan användbara. Oafsedt den omständigheten att numera icke så uteslutande som i förra tider eken inginge såsom material vid byggandet af krigsskepp, och att till följd af höga arbetslöner och ofta långa landsvägs-transporter det virke, som kunde på skattejorden upphemtas och hvilket aldrig funnes samladt till större mängd på ett ställe, blefve för staten ganska dyrt, så att dylikt virke sannolikt kunde till vida bättre pris inköpas, hade enligt från Mariningeniörstaten lemnad uppgift, vid skogsundersökningar, hvilka anstälts i Christianstads län åren 1861 och 1867, i Calmar län åren 1862, 1865 och 1866, i Blekinge län sistnämnda året, i Jönköpings län år 1868 och i Nyköpings län år 1869, det blifvit utrönt, att inom dessa fem län å skattejord icke funnes flera än 95 fällbara goda ekar och 17 ekar, hvilka vore i frisk tillvext, då deremot å boställen och annan kronojord antalet af de fällbara goda ekarne uppginge till 14,253 och af de i frisk tillvext varande till 11,988 stycken. De å skattejorden vexande ekar utgjorde således i dessa län en försvinnande liten del af dem, som vore flottan förbehållna, och då, i de öfriga länen proportionen emellan de å skatte och kronojord befintliga, för flottan

användbara ekar kunde anses vara ungefärligen lika med den, som egderum i de fem länen, förefölle det, som skulle icke heller från synpunkten af flottans behof hinder böra möta för ekskogens öfverlåtande till fri disposition af skattejords egare.

Bibehållandet af rättigheten att till ett värdet motsvarande pris inlösa de maste- och storverksträd, som funnes å skattejord och hvilka ovedersägligen hörde jordegaren till, kunde dessutom för staten desto mindre vara af någon vikt, som jordegaren hade sig öppet lemnadt att medelst inlösen af den framdeles uppvexande ekskogen eller en särskildt erlagd afgift af 75 öre för helt mantal, befria sig från denna statens lösningsrätt.

Hvad motionären sålunda anfört har Stats-Utskottet, till hvars behandling omförmälda motion blifvit remitterad, tagit i öfvervägande; och får Utskottet, som i allo delar de af motionären framställda åsigtter, alltså hemställa,

- 6) att Riksdagen måtte i underdånig skrifvelse anhålla det Kongl. Maj:t täcktes utfärda författning, hvarigenom egare af kronoskattehemman och lägenheter, berustade säterier och stadsjord af kronoskattenatur förklaras berättigade att utan erläggande af särskild lösen, för framtiden, i likhet med egare af annan jord i allmänhet, fritt disponera öfver den å deras jord vexande ekskog af hvad beskaffenhet som helst, äfvensom öfver maste- och storverksträd.

Då den influtna lösen för ek samt maste- och storverksträd, enligt hvad ofvan är omnämndt, under hvarje af åren 1863—1872 i allmänhet understigit 1,000 R:dr, torde, äfven om, i öfverensstämmelse med hvad nu föreslagits, inkomsten »ekeskogsmedel» komma att upphöra, sammanlagda beloppet af skatterätts- och observationsmedlen kunna beräknas till samma belopp, hvartill sistnämnda medel jemte ekeskogsmedlen af Kongl. Maj:t antagits komma att uppgå, eller 8,000 kronor, helst de för år 1871 influtna beloppen utgjorde af observationsmedel 3,789 R:dr 63 öre och af skatterättsmedel 4,338 R:dr 49 öre, eller tillsammans 8,128 R:dr 12 öre.

Om hvad Stats-Utskottet sålunda i afseende å de under titeln extra uppbörd upptagna inkomstbelopp föreslagit vinner Riksdagens bifall, skulle, i öfverensstämmelse med Statskontorets ofvan intagna förslag, denna inkomstitel komma att uppgå till ett sammanräknadt belopp af 234,182 kronor 50 öre, hvilket belopp, för jemnande af de ordinarie inkomsternas slutsumma, utförts med 234,632 kronor 50 öre.

I öfrigt har någon erinran i afseende på Kongl. Maj:ts beräkning af de ordinarie inkomsterna icke förekommit, och Utskottet hemställer alltså

*Angående
beräkningen
af de ordi-
narie in-
komsterna.*

- 7) att statsverkets ordinarie inkomster måtte för år 1875 och intill dess ny statsreglering vidtager af Riksdagen på följande sätt beräknas, nemligen:

Ränta	kronor	4,501,500: —
Tionde	»	1,618,300: —
Arrendemedel	»	451,200: —
Bergverkstionde	»	55,000: —
Mantalspenningar	»	575,000: —
Bötesmedel	»	180,000: —
Kavalleriregementenas hästva- kanssonsmål	»	294,367: 50.
Tillfälliga rotevakansafgifter	»	7,500: —
Vakansafgifter af nyroterad jord	»	98,000: —
Rotevakansafgifter af utsockne frälsehemman i Halland	»	20,000: —
Vakansafgifter af bergslag	»	18,000: —
Trosspassevolansafgift	»	26,500: —
Båtsmansvakansafgift	»	60,000: —
Kontrollstämpelmedel	»	15,000: —
Fyr- och båkmedel	»	800,000: —
Telegrafmedel	»	1,180,000: —
Jernvägstrafikmedel	»	14,000,000: —
Skogsmedel	»	1,000,000: —
Extra uppbörd	»	234,632: 50.

Summa ordinarie inkomster kronor 25,135,000: —

Då Riksdagen, på sätt vid föregående riksmöten stundom egt rum, framdeles vid behandling af de särskilda utgiftsanslagen kan finna anledning att vidtaga sådana dispositioner, som inverka på inkomsternas beräkning och föranleda jemkning uti här ofvan föreslagna belopp, finner Utskottet sig föranlåtet att hemställa,

- 8) att det beslut, Riksdagen i anledning af förestående inkomstberäkning kommer att meddela, icke må utgöra hinder för Stats-Utskottet att framdeles, efter det de särskilda utgiftsanslagen blifvit till alla delar fastställda, få iaktaga den jemkning af en eller annan inkomst-

titels belopp, som vid riksstatens uppgörande kan finnas nödig.

Extra ordinarie inkomster eller bevilningar.

Angående
de extra
ordinarie in-
komsterna.

Som det tillkommer Bevilnings-Utskottet att uppgöra och till Riksdagen afgifva förslag, angående beräkningen af de extra ordinarie inkomsterna, får Stats-Utskottet, utan att ingå i pröfning af beloppen, här endast uppföra de särskilda summorna, hvilka, sedan allmänna bevilningen äfven blifvit till dem hänförd, i Kongl. Maj:ts nådiga proposition upptagits under rubriken »Bevilningar» och blifvit till följande belopp föreslagna, nemligen:

Tullmedel	kronor 19,500,000.
Postmedel	» 3,400,000.
Stämpelpappersmedel	» 1,880,000.
Bränvinstillverkningsafgift	» 12,000,000.
Hvitbetssockertillverkningsafgift	» 60,000.
Allmän bevilning för år 1875	» 2,800,000.
<hr/>	
Summa extra ordinarie inkomster	kronor 39,640,000.

Enligt förestående beräkning skulle statsverkets ordinarie inkomster utgöra	kronor 25,135,000.
Extra ordinarie dito eller bevilningar	» 39,640,000.
hvadan samtliga statsinkomsterna beräknats uppgå till	» 64,775,000.

Och som de ordinarie inkomsterna vid senaste riksdag beräknades till	R:dr 20,045,000.
och de extra ordinarie inkomsterna till	» 35,491,550.
	» 55,536,550.

så uppkommer enligt förestående beräkningar för nästa statsreglering en höjning uti inkomsterna af kronor 9,238,450.

Stockholm den 23 Februari 1874.

På Stats-Utskottets vägnar:

ARVID FR:SON POSSE.

Reservation:

vid 4:de punkten (angående bokföringen af odlingslån) af Herrar Friherre *F. A. Funck*, *J. Sjernblad* och *C. Ekman*, hvilka biträdde Utskottets hemställan, men reserverade sig emot den af Utskottet använda motivering.

Herrar Friherre *A. R. A. Adelsvärd* och *C. Petre* hafva begärt få antecknadt att de hos Utskottet icke deltagit i slutliga behandlingen af förevarande ärende.

Statsverkets inkomster.

Ordinarie inkomster.	Beräknade inkomster enligt 1874 års riksstat.		Enligt räkenskaperna för				Kongl. Stats- kontorets förslag.	Kongl. Maj:ts nådiga pro- position.	Stats-Utskottets förslag.	
			År 1870.	År 1871.	År 1872.	Medium.			Kronor.	öre
Ränta	4,501,500	—	4,485,141	4,487,793	4,486,467	4,501,500	4,501,500	4,501,500	—	—
Tionde	1,618,300	—	1,615,977	1,620,563	1,618,270	1,618,300	1,618,300	1,618,300	—	—
Arrendemedel:										
Penningar	80,100	67,018	60,078	80,249	69,115	106,800	106,800	106,800	—	—
Spanmål	169,000 kub.-fot à 2: 10	354,900	372,707	398,527	386,609	385,948	344,400	344,400	164,000 kub.-fot à 2: 10	344,400
Bergverkstionde	93,000	93,560	72,603	98,311	88,158	80,000	55,000	55,000	—	55,000
Mantalspenningar	575,000	559,390	567,374	577,674	568,146	575,000	575,000	575,000	—	575,000
Bötesmedel	160,000	163,969	182,155	216,869	187,664	180,000	180,000	180,000	—	180,000
Kavalleriregementenas hästvakansspanmål	140,175 kub.-fot à 2: 10	294,367 50	320,223	323,554	331,208	324,995	294,367 50	294,367 50	—	294,367 50
Tillfälliga rotevakansafgifter	7,500	7,025	9,100	10,033	8,719	7,500	7,500	7,500	—	7,500
Vakansafgifter af nyroterad jord	98,000	87,587	91,991	96,707	92,095	98,000	98,000	98,000	—	98,000
Rotevakansafgift af utsockne frälsehemman i Halland	20,000	19,102	18,403	18,148	18,551	20,000	20,000	20,000	—	20,000
Vakansafgifter af bergslag	18,000	—	—	17,582	17,582	18,000	18,000	18,000	—	18,000
Trosspassevolansafgift	26,500	26,537	26,540	26,530	26,536	26,500	26,500	26,500	—	26,500
Båtsmansvakansafgift	60,000	51,152	60,088	62,833	57,858	60,000	60,000	60,000	—	60,000
Kontrollstämpelmedel	15,000	14,464	17,982	21,252	17,899	15,000	15,000	15,000	—	15,000
Fyr- och båkmedel	800,000	776,929	809,984	913,853	833,589	800,000	800,000	800,000	—	800,000
Telegrafmedel	1,060,000	766,229	842,668	998,676	869,191	1,230,000	1,180,000	1,180,000	—	1,180,000
Jernvägstrafikmedel	9,500,000	6,791,193	7,784,860	9,211,190	7,929,081	12,000,000	14,000,000	14,000,000	—	14,000,000
Skogsmedel	700,000	310,499	585,915	767,462	554,625	800,000	1,000,000	1,000,000	—	1,000,000
Extra uppbörd	62,832 50	71,751	117,756	149,146	112,884	234,632 50	119,632 50	119,632 50	—	234,632 50
Säger ordinarie inkomster	20,045,000	—	—	—	—	23,010,000	25,020,000	25,020,000	—	25,135,000
Extra ordinarie inkomster eller Bevillningar.									På framtida beslut beroende:	
Tullmedel	16,500,000	15,805,033	19,119,239	19,305,448	18,076,573	18,000,000	19,500,000	19,500,000	—	19,500,000:
Postmedel	2,800,000	2,447,219	2,463,914	2,796,309	2,569,147	2,800,000	3,400,000	3,400,000	—	3,400,000:
Stämpelpappersmedel	1,350,000	1,347,872	1,298,362	1,528,927	1,391,720	1,350,000	1,880,000	1,880,000	—	1,880,000:
Bränvinstillverkningsafgift	12,000,000	10,990,166	11,712,434	12,958,426	11,887,009	12,000,000	12,000,000	12,000,000	—	12,000,000:
Hvitbetssockertillverkningsafgift	60,000	—	—	—	—	60,000	60,000	60,000	—	60,000:
Allmän bevillning för år 1873 och föregående år	2,628,200	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Inbetalning å vattenaftappningslån	152,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dito å lånet till landshöfdinge-ackordernas amortering	1,350	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Allmän bevillning för år 1875	—	—	—	—	—	—	2,800,000	2,800,000	—	2,800,000:
Säger extra ordinarie inkomster	35,491,550	—	—	—	—	34,210,000	39,640,000	39,640,000	—	39,640,000:
Summa	55,536,550	—	—	—	—	57,220,000	64,660,000	64,660,000	—	64,660,000:
									—	25,135,000:
									—	64,775,000: —